

Miljödepartementet
Malm Morgsgatan 3
111 52 Stockholm

Agenda 2030 och Sverige:

Världens utmaning – världens möjlighet SOU 2019:13 (M2019/00661/S)

Länsstyrelsen i Stockholms län bedömer att Agenda 2030-delegationens slutbetänkande *Agenda 2030 och Sverige: Världens utmaning – världens möjlighet* (SOU 2019:13) ger en väl genomarbetad analys av behoven för Sveriges fortsatta genomförande av Agenda 2030 för hållbar utveckling.

I allt väsentligt tillstyrker Länsstyrelsen Agenda 2030-delegationens olika förslag och välkomnar betänkandes bedömningar för att skapa goda förutsättningar för att genomföra Agenda 2030 och nå målen för hållbar utveckling i Sverige. Länsstyrelsen välkomnar särskilt förslagen om att ge länsstyrelserna ett samverkans- och informationsuppdrag om Agenda 2030, samt ett uppdrag om att arrangera regionala Agenda 2030-forum.

Länsstyrelsen anser dock att det är anmärkningsvärt att de förslag som berör länsstyrelserna inte bedöms medföra nya statliga åtaganden eller nya statliga utgifter. De föreslagna insatserna ställer långtgående krav på anpassning av verksamheterna till nya förutsättningar. Att fullt ut integrera Agenda 2030 i de interna verksamheterna i kombination med externa insatser kommer inte att kunna genomföras utan att Länsstyrelsen tilldelas särskilt medel för arbetet.

Agenda 2030 som ramverk för hållbar utveckling

Länsstyrelsen delar Agenda 2030-delegationens synpunkt om att Agenda 2030 är väl utformad för att utgöra definitionen av hållbar utveckling i nationell implementering. Länsstyrelsen välkomnar därtill delegationens tydliggörande att Agenda 2030 i sig självt inte är ett tvärgående perspektiv utan en sammanhållen målstruktur som förenar redan etablerade perspektiv. Detta förenande synsätt delas av Länsstyrelsen och bekräftar hur Agenda 2030 bidrar till en helhet för arbetet för hållbar utveckling samt har möjlighet att underlätta ökad samstämmighet i flernivåstyrningen.

Sveriges åtagande kräver handling

Delegationens förslag om att skapa förutsättningar för ett genomförande av Agenda 2030 inom staten bedömer Länsstyrelsen som mycket relevanta. Dessa tillstyrkes därför.

YTTRANDE**Datum**
2019-06-17**Beteckning**
101-15314-2019

Det är angeläget att målen i Agenda 2030 beaktas i all löpande verksamhet, men att det tvärspektoriella arbetet inom staten samtidigt utvecklas och stärks. Det anses centralt att de tre hållbarhetsperspektiven miljö, sociala och ekonomiska blir starkare sammankopplade, integrerade i verksamhetens samtliga delar och därigenom främjar nya möjligheter att utveckla länsstyrelsernas arbete och samverkan med andra aktörer. En ytterligare avgörande faktor för ett framgångsrikt genomförande av Agenda 2030 är att begränsningar fastrotade i traditionell förvaltningskultur utmanas.

Länsstyrelsen bedömer förslagen som berör den regionala och lokala nivån som väl avvägda och viktiga för genomförandet. Länsstyrelsen välkomnar de förslag som är riktade till länsstyrelserna.

Riksdagen beslutar om mål och ramar

I genomförandet är det viktigt med bred politisk förankring och en långsiktighet. Länsstyrelsen tillstyrker därför förslaget om en parlamentarisk Agenda 2030-kommitté och den analys som delegationen gör för att motivera en sådan.

Länsstyrelsen förordar även förslaget om ett riksdagsbundet mål för genomförandet av Agenda 2030, samt motivet att detta bidrar till långsiktighet i det nationella arbete och uppföljningen av regeringens arbete.

Stärkta förutsättningar för staten

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att myndigheternas ansvar för hållbar utveckling klargörs i 6 § myndighetsförordningen (2007:515) vilket bidrar till tydlighet kring hållbarhetsperspektivets betydelse och integrering i statsförvaltningens ordinarie arbete.

Länsstyrelsen delar även Agenda 2030-delegationens bedömning att regeringen bör stärka sin kapacitet att möta behovet av samordnad styrning i genomförandet av Agenda 2030.

Länsstyrelsen välkomnar förslaget att statliga myndigheter aktivt ska ställa hållbarhetskrav vid offentlig upphandling. Detta är ett utökande av statsförvaltningens ansvar för den egna påverkan för hållbar utveckling, vilket välkomnas.

Stärkta förutsättningar för lokal och regional nivå

Förslaget gällande tillägg för hållbar utveckling i det riksdagsbundna målet för regional tillväxtpolitik tillstyrkes av Länsstyrelsen. Länsstyrelsen bedömer att ett tillägg med de tre dimensionerna i målet bidrar till att tydliggöra olika

YTTRANDE**Datum**
2019-06-17**Beteckning**
101-15314-2019

hållbarhetsaspekters betydelse för en hållbar tillväxt och utveckling på det regionala planet.

Förslaget om ett samverkans- och informationsuppdrag om Agenda 2030 till länsstyrelserna återintroducerar det uppdrag som Länsstyrelsen hade i Regleringsbrev 2018 och som länsstyrelserna har börjat implementera. Att tilldela länsstyrelserna ett regionalt samverkansuppdrag för Agenda 2030 bedömer Länsstyrelsen som särskilt lämpligt med hänsyn till länsstyrelsernas statliga helhetsperspektiv, och då myndighetens verksamhet och uppdrag har bäring på samtliga Agenda 2030-mål. Därtill har länsstyrelserna betydande erfarenhet av att göra avvägningar mellan olika mål, inbegripet att hantera målkonflikter och identifiera synergier, samt även stor erfarenhet av samverkan med kommuner, näringsliv och organisationer. Förslaget förordas därför starkt.

Delegationen påpekar i sitt slutbetänkande att det funnits oklarheter och osäkerheter kring den regionala samverkan i arbetet med Agenda 2030, i synnerhet kring landstingens och länsstyrelsernas roller och ansvar. Delegationen framhåller särskilt att Länsstyrelsen roll inom flera samhällsområden är av stor vikt för genomförandet av agendan. Denna bedömning delas av Länsstyrelsen. Länsstyrelsen önskar dock ett tydliggörande kring roller och ansvar för Agenda 2030 på den regionala nivån. Länsstyrelsen menar att detta skulle underlätta samstämt agerande i Agenda 2030-arbetet på nationell, regional och lokal nivå, samt bidra till att just 'den gemensamma kraften används för att genomföra agendan'¹.

Förslaget om regionala Agenda 2030-forum

Länsstyrelsen tillstyrker även delegationens förslag om att länsstyrelserna får i uppdrag att arrangera regionala Agenda 2030-forum för olika sektorer och aktörer på lokal och regional nivå. Dessa bör dock i Länsstyrelsens mening införas som ett återkommande evenemang eller plattform för en regional övergripande samverkan kring Agenda 2030, inte som en enskild konferens. Det skulle bland annat möjliggöra att fördjupade nätverk etableras och att en arena för nya partnerskap och utökad samarbeten mellan länets aktörer utvecklas.

Länsstyrelsen och den regionala nivån bör också ha en delaktighet i det nationella forumet för Agenda 2030 och i rapporteringen av genomförandet. Länsstyrelsen bedöms kunna få en roll för lokal och regional uppföljning och utvärdering av Agenda 2030.

Civila samhällets roll i genomförandet

Länsstyrelsen menar att det är positivt att delegationen i skrivningen fokuserar på att undanröja hinder för samverkan. Länsstyrelsen delar delegationens bedömning att regeringen bör aktivt verka för att främja och underlätta för samverkan mellan

¹ SOU 2019:13, s. 125

YTTRANDE**Datum**
2019-06-17**Beteckning**
101-15314-2019

det offentliga och civila samhället, samt för idéburna offentliga partnerskap i frågor som är av betydelse för genomförandet av Agenda 2030. Det finns redan ett antal förslag för åtgärder med samma syfte, bland annat i utredningen *Palett för ett stärkt civilsamhälle* (SOU 2016:13) som fortfarande är aktuella, vilka bör vidareutvecklas.

Länsstyrelsen vill dock understryka att det är viktigt att se till civila samhällets samtliga funktioner, medan det i delegationens betänkande finns en betoning på utförarfunktionen. Detta är en viktig funktion för civila samhället vilken bör vidareutvecklas, bland annat genom att skapa bättre förutsättningarna för mindre aktörer i offentliga upphandlingar. Det civila samhällets demokratifunktion, bland annat som fristående sektor med förmåga och möjlighet att kritisera offentlig sektor och politiska beslut, även under en formaliserad samverkan, saknar dock tillräckligt utrymme i betänkandet.

Länsstyrelsen tillstyrker även delegationens bedömning att regeringen och statliga myndigheter bör aktivt verka för att öka långsiktigheten vid statlig bidragsgivning till civila samhällets organisationer, för att öka långsiktigheten vid bidragsgivning.

Att kommunicera Agenda 2030

Länsstyrelsens delar delegationens bedömning om att regeringen och de statliga myndigheterna bör kommunicera och tillgängliggöra hur den egna verksamheten bidrar till genomförandet av Agenda 2030. Det finns även behov för kommunikation om Agenda 2030, samt vad en omställning till en hållbar utveckling omfattar och innebär. Kommunikation på den regionala och lokala nivån är av betydande relevans för att öka kännedom kring hållbar utveckling, samt bidra till ökad samverkan. Länsstyrelsen menar att de lokala och regionala perspektiven på Agenda 2030 och de globala målens uppfyllande är viktiga för att skapa drivkraft bland länens aktörer och individer för genomförandet av agendan.

Länsstyrelsen delar även delegationens bedömning om ett behov av ett sammanhållet digitalt tillgängliggörande av uppföljningen av genomförandet. Länsstyrelsen vill understryka att data och statistik även är av vikt för informerade beslut, prioriteringar och ansvarsutkrävande på den regionala och lokala nivån. Här kan de nyckelindikatorer som utvecklats under ledning av Rådet för främjandet av kommunala analyser (RKA) vara av betydelse.

Samlad konsekvensanalys

Agenda 2030 är en mycket ambitiös och omfattande handlingsplan för den omställning och förändring som krävs av för en hållbar, jämställd, jämlik, rättvis och säker värld utan fattigdom för alla. Regeringens ambitionsnivå för det nationella genomförande är hög. Delegationens hållning i detta betänkande visar också på nödvändigheten i att öka takten på samhällets omställning och i implementering av agendan för att i tid till 2030 uppnå de globala målen för

YTTRANDE**Datum**
2019-06-17**Beteckning**
101-15314-2019

hållbar utveckling. Länsstyrelsen anser därför att det är anmärkningsvärt att förslagen inte bedöms medföra nya statliga åtaganden, samt att förslagen inte innebär nya statliga utgifter, utan avses genomföras inom ordinarie processer.

Länsstyrelsen har i sitt arbete med att integrera Agenda 2030 identifierat interna kapacitetsutmaningar. Detta är ett genomgripande arbete som berör samtliga avdelningar och som även ställer krav på externa insatser. Länsstyrelsen delar därför inte delegationens bedömning och konsekvensanalys, utan menar att det finns behov av att de riktade uppdragen i relation till Agenda 2030 åtföljs av likstämnda resurser för att deras genomförande. Att fullt ut integrera Agenda 2030 i de interna verksamheterna i kombination med externa insatser kommer inte att kunna genomföras utan att länsstyrelsen tilldelas särskilt medel för arbetet.

Beslut i detta ärende har fattats och godkänts digitalt av ställföreträdande länsöverdirektör Åsa Ryding. I den slutliga handläggningen av ärendet har även deltagit tillförordnad landsbygdsdirektör Viveka Appeltofft, tillförordnad tillväxtdirektör Anna Conzen, miljödirektör Göran Åström och samhällsbyggnadsdirektör Patrik Åhnberg, och utvecklingsledare Johan Genneby, föredragande.